

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΩΝ

Έρευνα Αγοράς

«Ελαιόλαδο»

Οκτώβριος 2013

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	σελ. 3
- Ποιότητες	σελ. 3
2. Ελληνική αγορά	σελ. 3
- Περιγραφή παραγωγής	σελ. 3
- Οι επικρατούσες μέθοδοι παραγωγής ελαιολάδου	σελ. 4
- Κατανάλωση	σελ. 6
- Εξέλιξη παραγωγής	σελ. 7
- Στατιστικά στοιχεία που αφορούν τον παραγωγό	σελ. 7
- Προβλήματα παραγωγής	σελ. 7
- Διάθεση προϊόντων	σελ. 9
- Εξαγωγές ελαιολάδου	σελ. 9
- Εξαγωγές παρθένου ελαιολάδου	σελ. 11
3. Εισαγωγές ελαιολάδου και παρθένου ελαιολάδου	σελ. 13
4. Εισαγωγές από Κύπρο	σελ. 15
- Προβλήματα	
5. Εισαγωγείς – Αντιπρόσωποι Κυπριακών προϊόντων στην Ελλάδα	σελ. 17
6. Χρήσιμοι σύνδεσμοι	σελ. 19
7. Βιβλιογραφία – Πηγές	σελ. 20
Παράρτημα Α' – Λιανικές τιμές ελαιολάδου	σελ. 21

1. Εισαγωγή

Ελαιόλαδο (ή απλώς **λάδι**) ονομάζεται το λάδι που προέρχεται από τους καρπούς της ελιάς. Το ελαιόλαδο είναι βασικό στοιχείο της μεσογειακής διατροφής και θεωρείται προϊόν υγιεινής διατροφής λόγω της περιεκτικότητάς του σε μονοακόρεστα λιπαρά. Είναι το έλαιο των καρπών της ελιάς. Εξάγεται με έκθλιψη των ελιών, οι οποίες πρέπει να συλλέγονται πριν από την τελική τους ωρίμανση, όταν δηλαδή έχουν χρώμα πράσινο-μελιτζανί, καθώς η ποιότητα του λαδιού τους είναι πολύ καλύτερη από αυτήν του λαδιού που εξάγεται από τους τελείως ώριμους καρπούς. Οι ελιές συλλέγονται με τα χέρια ή, όταν είναι τελείως ώριμες, με τσίναγμα του δέντρου. Αποθηκεύονται σε ξύλινα δοχεία ή σε σωρούς, σε καλά αεριζόμενους χώρους για να αποφευχθεί η ζύμωση.

Ποιότητες

Σύμφωνα με την ισχύουσα ποιοτική κατάταξη «παρθένο ελαιόλαδο» είναι: το έλαιο που λαμβάνεται μόνο με μηχανικές μεθόδους ή άλλες φυσικές επεξεργασίες, με συνθήκες που δεν προκαλούν αλλοίωση του ελαίου και τα οποία δεν έχουν υποστεί καμία άλλη επεξεργασία, πλην της πλύσης, της μετάγγισης, της φυγοκέντρισης και της διήθησης. Εξαιρούνται τα έλαια που λαμβάνονται με διαλύτες, με βοηθητικές ύλες παραλαβής που έχουν χημική ή βιοχημική δράση, ή με μεθόδους επανεστεροποίησης ή πρόσμιξης με έλαια άλλης φύσης. Επομένως, το «παρθένο ελαιόλαδο» είναι το λάδι 'φυσικός χυμός', το οποίο περιέχει ανέπαφα όλα τα βασικά συστατικά που περιείχε και μέσα στον ελαιόκαρπο (βιταμίνες, ιχνοστοιχεία, μικροστοιχεία κτλ) και κατ' επέκταση εκείνο που έχει όλες τις ευεργετικές για την υγεία ιδιότητες.

Τα «παρθένα ελαιόλαδα» κατατάσσονται και ταξινομούνται αναλυτικά με τις ακόλουθες ονομασίες, ανάλογα με την περιεκτικότητά τους σε ελεύθερα λιπαρά οξέα (οξύτητα) και με κάποια ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που προβλέπονται για την κάθε κατηγορία:

- Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο (οξύτητα $\leq 0,8\%$)
- Παρθένο Ελαιόλαδο (οξύτητα $\leq 2,0\%$)
- Ελαιόλαδο Λαμπάντε (οξύτητα $> 2,0\%$) (είναι ακατάλληλο για κατανάλωση ως έχει και προορίζεται για ραφινάρισμα ή για βιομηχανική χρήση).

2. Ελληνική αγορά

Περιγραφή παραγωγής

Η παραγωγική διαδικασία ελαιολάδου εξαρτάται από την χρησιμοποιούμενη τεχνολογία, δηλαδή έκθλιψης με την χρήση υδραυλικών πιεστηρίων (παραδοσιακή μέθοδος) ή συνεχούς λειτουργίας με τη χρήση φυγοκεντρικών διαχωριστών, που αποτελεί και την επικρατούσα τεχνολογία σήμερα. Η παραδοσιακή μέθοδος (υδραυλικά πιεστήρια) πλεονεκτεί, ως προς την καλύτερη ποιότητα του παραγόμενου ελαιολάδου αλλά μειονεκτεί ως προς την απόδοση σε ελαιόλαδο, το κόστος παραγωγής και τη διασφάλιση των απαιτούμενων προδιαγραφών ποιότητας και ασφαλείας του προϊόντος. Με δεδομένες τις συνθήκες της αγοράς αλλά και τις απαιτήσεις της νομοθεσίας ήταν φυσική η επικράτηση στην Ελλάδα των ελαιοτριβείων φυγοκεντρικού τύπου, σε αντίθεση με την

Ιταλία όπου διατηρείται ακόμη μεγάλος αριθμός παραδοσιακών ελαιολιτριβείων (που στηρίζονται σε υψηλής ποιότητας επώνυμα προϊόντα ή αγροτουριστικές δραστηριότητες).

Η διαδικασία παραγωγής είναι σε γενικές γραμμές η ακόλουθη:

Παραλαβή του καρπού: Μετά τη συγκομιδή οι ελιές μεταφέρονται στο ελαιολιτριβείο, όπου αποθηκεύονται προσωρινά μέχρι την επεξεργασία τις.

Αποφύλλωση-Πλύσιμο: Τοποθέτηση σε χοάνη παραλαβής ελαιοκάρπου, μεταφορά με μεταφορική ταινία ή ατέρμονα κοχλία στο αποφυλλωτήριο, όπου απομακρύνονται τα φύλλα, κ.τ.λ. και στη συνέχεια πλύσιμο για απομάκρυνση άλλων ξένων υλών(σκόνη, χώμα, κ.λπ.).

Σπάσιμο-Άλεση ελαιόκαρπου: Τεμαχισμός του καρπού και σχηματισμός ελαιοζύμης. Στα παραδοσιακά ελαιολιτριβεία η άλεση του καρπού γίνεται με κυλινδρικές μυλόπετρες, ενώ τις σύγχρονες μονάδες χρησιμοποιούνται μεταλλικοί σπαστήρες.

Μάλαξη: Η ελαιοζύμη αναμιγνύεται σε μαλακτήρες, σε θερμοκρασία 28-30°C με προσθήκη ζεστού νερού, ώστε να επιτευχθεί η συνένωση των ελαιοσταγονιδίων σε μεγαλύτερες σταγόνες λαδιού.

Εξαγωγή του Ελαιολάδου: Στην παραδοσιακή μέθοδο(υδραυλικό πιεστήριο) εξάγεται σε πρώτη φάση ένα υγρό μίγμα νερού/λαδιού το οποίο διαχωρίζεται σε επόμενη φάση με φυγοκέντριση ώστε να ληφθεί το ελαιόλαδο. Στη συνεχή μέθοδο 3 φάσεων η ελαιοζύμη τοποθετείται σε ένα τριφασικό φυγοκεντρικό διαχωριστήρα (decanter) όπου υπό την επίδραση τις φυγόκεντρου δύναμης, διαχωρίζονται το ελαιόλαδο, ο ελαιοπυρήνας και τα απόνερα. Στη συνεχή μέθοδο 2 φάσεων χρησιμοποιείται τις διφασικός διαχωριστήρας όπου διαχωρίζονται το ελαιόλαδο και η υγρή ελαιοπυρήνα.

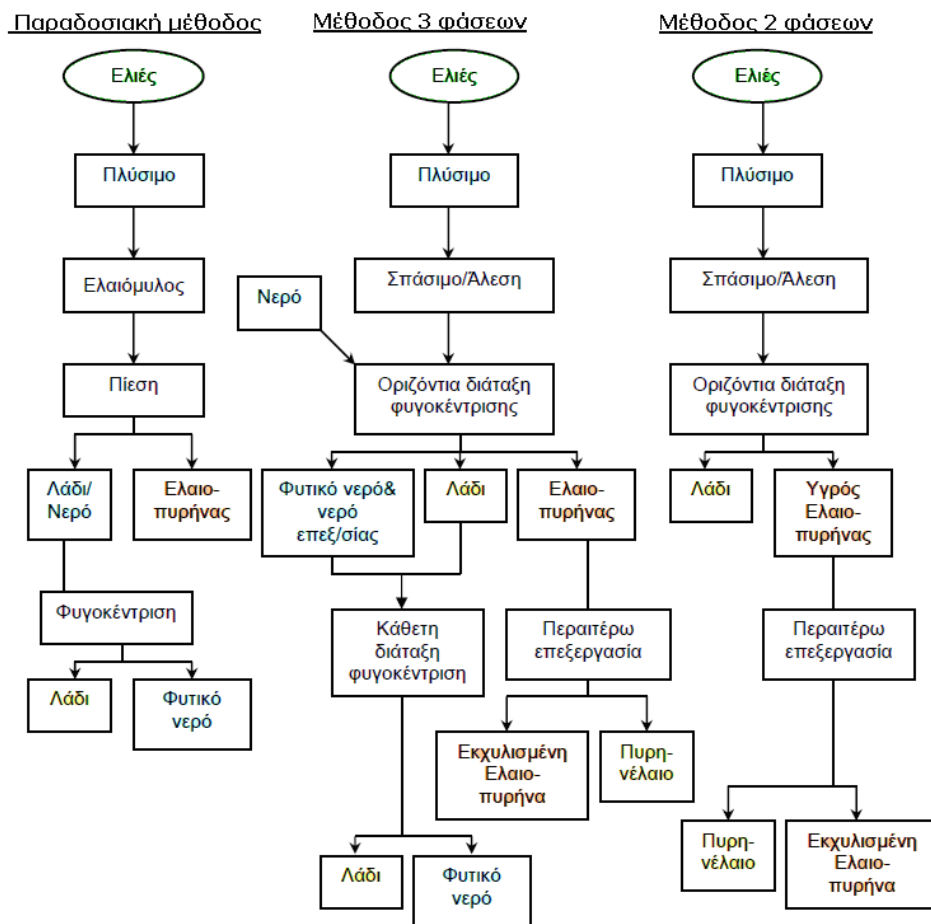
Καθαρισμός του ελαιόλαδου: Απομάκρυνση των στερεών σωματιδίων με τη χρήση κόσκινων απολάσπωσης.

Τελικός διαχωρισμός: Με τη χρήση φυγοκεντρικών ελαιοδιαχωριστήρων πραγματοποιείται ο τελικός διαχωρισμός του ελαιόλαδου από τα φυτικά υγρά. Το στάδιο αυτό δεν υπάρχει στη μέθοδο 2 φάσεων.

Εξαγωγή Πυρηνελαίου: Με την επεξεργασία αυτή (που γίνεται στα πυρηνελαιουργεία) διαχωρίζεται το πυρηνέλαιο από την εκχυλισμένη ελαιοπυρήνα. Στη συνέχεια το πυρηνέλαιο υφίσταται περαιτέρω κατεργασία(εξευγενισμό) ώστε ένα μέρος του να καταστεί βρώσιμο (πυρηνέλαιο ραφινέ ή εξευγενισμένο ελαιόλαδο), ενώ το υπόλοιπο χρησιμοποιείται για την σαπωνοποιία. Η παραγωγική διαδικασία πυρηνελαίου περιλαμβάνει: Άλεση σε σφυρόμυλους-Ξήρανση σε περιστροφικά ξηραντήρια συνεχούς λειτουργίας – Εκχύλιση με εξάνιο.

Αξιοποίηση ελαιοπυρήνας: Η ελαιοπυρήνα με την κατάλληλη επεξεργασία χρησιμοποιείται για την Παρασκευή ζωοτροφών, σαν καύσιμο ή σαν κομπόστ.

Οι επικρατούσες μέθοδοι παραγωγής ελαιολάδου

Πηγή: Εθνική Διεπαγγελματική Οργάνωση Ελαιολάδου & Ελιάς (ΕΔΟΕΕ)

Το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής των ελαιολιπιδίων διατίθεται στις ελαιοπαραγωγούς ή τις εμπόρους για χύμα κατανάλωση, ενώ το υπόλοιπο απευθύνεται στις τυποποιητικές μονάδες. Η παραγωγική διαδικασία της τυποποίησης, αν και φαινομενικά απλή, απαιτεί αρκετά σύνθετες διαδικασίες ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα του προϊόντος, σύμφωνα με το αυστηρό θεσμικό πλαίσιο. Απαιτούνται σύγχρονα εργαστήρια ποιοτικού ελέγχου, των πρώτων υλών, αξιολόγηση των συνθηκών καλλιέργειας, συγκομιδής και σύνθλιψης, ώστε να εξασφαλίζονται υψηλότερες ποιοτικές προδιαγραφές και να αποτρέπονται οι νοθείες κατά τη διακίνηση. Η παραγωγική διαδικασία περιλαμβάνει: **Ποιοτικό έλεγχο κατά την παραλαβή-αποθήκευση της πρώτης ύλης-Ανάμιξη, Ομογενοποίηση-Φιλτράρισμα-Εμφιάλωση-Συσκευασία-Αποθήκευση-Διανομή.**

Πηγή: Εθνική Διεπαγγελματική Οργάνωση Ελαιολάδου & Ελιάς (ΕΔΟΕΕ)

Κατανάλωση

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις που έχουν πραγματοποιηθεί η μέση ετήσια κατανάλωση στην Ελλάδα ανέρχεται σε 194.129 τόνους, συγκεκριμένα δε αυτή αναλύεται στον παρακάτω πίνακα :

Μέση Ετήσια Κατανάλωση Ελαιολάδου στην Ελλάδα							
Μέσος Όρος 2007-2011	Παραγωγή (τόνοι)	Εξαγωγές (τόνοι)	% Εξαγωγές/ Παραγωγή	Εισαγωγές (τόνοι)	Φαινόμενη Κατανάλωση (τόνοι)	% Φαινόμενη Κατανάλωση /Παραγωγή	Κατά κεφαλή (kg)
	296.872	108.468	36,5%	5.725	194.129	65,4%	18,5

Πιο κάτω εμφανίζεται ο μέσος όρος για την κατά κεφαλή κατανάλωση ελαιολάδου, σε ορισμένες από τις σημαντικότερες καταναλώτριες χώρες, για τα έτη 2009-2011 :

Κατά κεφαλή Κατανάλωση Ελαιολάδου (kg)	
Χώρα	Κατανάλωση κατά Κεφαλή
Ελλάδα	18,5
Ισπανία	13,6
Ιταλία	12,4
Τυνησία	11,1
Πορτογαλία	7,1
Μαρόκο	1,8
Γαλλία	1,3
Τουρκία	1,2
Αγγλία	1,0
Ηνωμένες Πολιτείες	0,7

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων International Olive Council

Παρατηρείται ότι η Ελλάδα, είναι η πρώτη χώρα σε κατά κεφαλή κατανάλωση ελαιολάδου και ακολουθούν άλλες Μεσογειακές χώρες. Δεύτερη χώρα σε κατάταξη μετά την Ελλάδα είναι η Ισπανία με 13,6 kg κατά κεφαλή κατανάλωση και τρίτη η Ιταλία με 12,4 kg.

Αξίζει να αναφερθεί εδώ ότι σε ορισμένες χώρες, η κατά κεφαλή κατανάλωση ελαιολάδου είναι πάρα πολύ μικρή. Για παράδειγμα στη Κίνα η κατά κεφαλή κατανάλωση ελαιολάδου αντιστοιχεί σήμερα μόνο σε μερικά γραμμάρια (21). Η χρήση αυτού του προϊόντος σε χώρες όπως η Κίνα, περιορίζονται σε είδη κοσμητικής ή σε επιλεκτικά εδέσματα. Το γεγονός αυτό οφείλεται στο ότι το ελαιολάδο δεν αποτελεί παραδοσιακό στοιχείο των διατροφικών συνηθειών των Κινέζων και δεν έχει καταφέρει ακόμα να διεισδύσει σημαντικά στην εφάμιλλη αγορά και στις καταναλωτικές συνήθειες του αγοραστικού κοινού ως προϊόν υγιεινής διατροφής. Ωστόσο η αγορά της Κίνας αποτελεί μια αγορά που προσφέρει σημαντικές προοπτικές εξαγωγικής δραστηριότητας καθώς οι Κινέζοι αντιπροσωπεύουν το 23% περίπου του Παγκόσμιου πληθυσμού και άρα αποτελούν μια δυναμική αγορά για τον αγροδιατροφικό τομέα. Οι εισαγωγές ελαιολάδου στην Κίνα παρουσιάζουν μία μέση ετήσια αύξηση της τάξης του 60% (Πηγή: www.eoliveoil.com).

Όπως όμως παρατηρεί και το IOC (2009) ο χώρος αυτός θα παίξει σημαντικό ρόλο στις επόμενες δεκαετίες, στην αγορά και κατανάλωση του ελαιολάδου.

Εξέλιξη παραγωγής

Η παραγωγή ελαιολάδου αποτελεί μία παραδοσιακή δραστηριότητα της Ελλάδας, χωρίς θεαματικές εξελίξεις στην μηχανοποίηση και τις αποδόσεις. Η μέση απόδοση σε λάδι/δένδρο από 2,2 Kg που ήταν τη δεκαετία 1961-1970 ανήλθε σε 2,6 Kg τις δύο επόμενες δεκαετίες(1971-1990), σε 3,4 Kg την περίοδο 1991-2000, ενώ έπεσε στα 2,7 Kg την τελευταία δεκαετία). Έτσι η αύξηση της παραγωγής οφείλεται κυρίως στην αύξηση του αριθμού ελαιοδέντρων και σε πολύ μικρότερο βαθμό στην αύξηση της παραγωγικότητας. Πρέπει να σημειωθεί πάντως ότι μετά τις καταστροφικές πυρκαγιές του 2006 υπήρξε απώλεια φυτικού κεφαλαίου που μεταφράζεται σε μειωμένη παραγωγή λαδιού κατά 10-15.000 τόνους ανά έτος.

Στατιστικά στοιχεία που αφορούν τον παραγωγό (πίνακας 1)

Περίοδος	Μέσος Αριθμός δέντρων (σε εκ.)	Μέση Παραγωγή λαδιού (σε χιλ. τόνους)	Μέση Απόδοση Kg/ δέντρο	Μέση Ακαθ. Αξία Παραγωγής (σε εκ. €)
1961-1970	79,0	171,0	2,2	10,7
1971-1980	90,7	234,3	2,6	40,5
1981-1990	102,5	264,2	2,6	210,6
1991-2000	116,3	391,7	3,4	867,9
2001-2010	133,6	355,3	2,7	876,0

Πηγή: Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Προβλήματα παραγωγής

Παρά τα σοβαρά συγκριτικά πλεονεκτήματα του κλάδου (κλιματολογικές συνθήκες, ποιότητα παραγωγής, σημαντική εγχώρια αγορά), υπάρχουν προβλήματα κυρίως στο κόστος παραγωγής και στην προώθηση των προϊόντων στις διεθνείς αγορές.

Προβλήματα της πρωτογενούς παραγωγής: Οι κλιματολογικές συνθήκες, η μορφολογία του εδάφους, οι καλλιεργητικές συνθήκες, κ.τ.λ. ευνοούν την ελαιοκαλλιέργεια στην Ελλάδα τόσο από άποψη στρεμματικών αποδόσεων όσο και ποιότητας παραγωγής, αλλά ταυτόχρονα οι δυσκολίες εκμηχάνισης λόγω των εδαφολογικών και διαρθρωτικών συνθηκών, οι αυξημένες εισροές (πρώτες ύλες, μηχανήματα, κεφάλαιο, εργασία, γνώσεις, ενέργεια), κ.τ.λ. έχουν αρνητικές επιπτώσεις στην αποδοτικότητα των εκμεταλλεύσεων.

Οι περισσότερες ελαιοκομικές εκμεταλλεύσεις στην Ελλάδα είναι μικρού μεγέθους και βρίσκονται σε μειονεκτικές ορεινές, ημιορεινές ή δύσβατες περιοχές με αποτέλεσμα χαμηλές δυνατότητες εκμηχάνισης και υψηλό κόστος παραγωγής. Το μέσο μέγεθος των εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα είναι μικρό(καλύτερο μόνο αυτού της Ιταλίας), ενώ το 82% του συνόλου έχουν έκταση μικρότερη των 10 εκταρίων, όταν το ποσοστό αυτό είναι μόλις 30,4% στην Ισπανία, 36,2% στην Πορτογαλία και 65,5% στην Ιταλία.

Με δεδομένο ότι ο ουσιαστικός ανταγωνισμός στην Ελληνική παραγωγή προέρχεται από την Ισπανία, η σύγκριση των διαρθρωτικών χαρακτηριστικών της Ισπανίας και της Ελλάδας αποκαλύπτει τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των Ισπανών. Η Ισπανία, διαθέτει επίπεδες αρδευόμενες εκτάσεις και μεγάλες εκμεταλλεύσεις, στις οποίες κυριαρχούν οι εντατικές καλλιέργειες με 200-400 δέντρα/ha ή οι υπερεντατικές. Από την άλλη πλευρά στην Ελλάδα κυριαρχούν οι παραδοσιακοί και οι ημιεντατικοί ελαιώνες με πυκνότητα φύτευσης περίπου 50-140 δέντρων/ha. Στην Ισπανία η συλλογή είναι σε πολύ μεγάλο βαθμό μηχανοποιημένη, ενώ στην Ελλάδα γίνεται χειρονακτικά ή με απλά μηχανήματα,

με αποτέλεσμα την υψηλή παραγωγικότητα εργασίας (περίπου 3πλάσια από την Ελληνική) και το χαμηλό κόστος παραγωγής.

Υψηλό κόστος παραγωγής και χαμηλή αποδοτικότητα των εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα: Το υψηλό κόστος παραγωγής οφείλεται κυρίως στα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά του πρωτογενή τομέα που προαναφέρθηκαν, στο χαμηλό βαθμό εκμηχάνισης, στις χαμηλές αποδόσεις λόγω εδαφολογικών συνθηκών, στην υψηλή εξάρτηση από επιδοτήσεις κ.τ.λ..

Από συγκριτική έρευνα της Agrosynergie που έγινε για την περίοδο 2003-2006 στις κυριότερες ελαιοπαραγωγικές χώρες της Ε.Ε., σε δείγμα 346 ελαιοκομικών εκμεταλλεύσεων (132 στην Ανδαλουσία, 72 στην Κρήτη και 42 στην Πούλια), προέκυψε ότι στην Ελλάδα η ελαιοκαλλιέργεια είναι εντάσεως εργασίας (0,34 μονάδες εργασίας/ha, έναντι 0,14 στην Ιταλία και 0,13 στην Ισπανία), ενώ το κόστος εισροών/ha είναι εξαιρετικά υψηλό (1.082 ευρώ/ha το 2006, έναντι 807 στην Ιταλία και μόλις 382 στην Ισπανία). Παρά την υψηλότερη παραγωγικότητα/εκτάριο η αποδοτικότητα των εκμεταλλεύσεων στην Ελλάδα είναι πολύ χαμηλή, λόγω του υψηλού κόστους παραγωγής και του μικρού μεγέθους των εκμεταλλεύσεων. Αυτό τις καθιστά περισσότερο ευάλωτες στη μείωση των τιμών ή στην αύξηση του κόστους εισροών και περισσότερο εξαρτημένες από τις επιδοτήσεις.

Η καθαρή προστιθέμενη αξία εκμετάλλευσης είναι καλύτερη στην Ελλάδα, συγκριτικά με την Ισπανία και την Ιταλία, ανά χρησιμοποιούμενη αγροτική επιφάνεια (ανά εκτάριο) αλλά αρκετά χαμηλή όταν ανάγεται ανά μονάδα αγροτικής εργασίας, κυρίως έναντι της Ισπανίας. Αυτό οφείλεται κυρίως στο χαμηλό βαθμό μηχανοποίησης της παραγωγής, στο μικρό μέγεθος-πολυδιάσπαση των κλήρων και στο υψηλό κόστος των εισροών.

Φθίνουσα πορεία των διεθνών τιμών: Η αύξηση της προσφοράς κυρίως από την Ισπανία που διαθέτει το πλεονέκτημα του χαμηλού κόστους παραγωγής, αλλά και από τις τρίτες χώρες, καθώς και η πολιτική συμπίεσης των τιμών που ακολουθούν οι εμπορικές επιχειρήσεις (κυρίως υπεραγορές) έχουν αρνητικές επιπτώσεις τόσο στις τιμές παραγωγού όσο και στις τιμές τελικών προϊόντων. Από το 2001 μέχρι τον Μάιο του 2006, οι τιμές παραγωγού του extra παρθένου, παρά τις κάποιες διακυμάνσεις, είχαν μια συνεχή ανοδική πορεία με αποτέλεσμα να υπερδιπλασιαστούν. Στη συνέχεια όμως παρουσίασαν φθίνουσα πορεία (παρά τις κάποιες ανοδικές εξάρσεις το 2008-2009) και σήμερα κινούνται στο μισό περίπου της ανώτατης τιμής του 2006. Οι τιμές του Ελληνικού ελαιολάδου ακολουθούν σχεδόν παράλληλη πορεία (σε ελαφρώς υψηλότερα όμως επίπεδα) με αυτές του Ισπανικού χωρίς να ακολουθούν τις ανοδικές εξάρσεις του Ιταλικού.

Λοιπά προβλήματα : Άλλα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κλάδος είναι η χαμηλή καθετοποίηση της παραγωγής που έχει σαν συνέπεια τα χαμηλά περιθώρια κέρδους στα ενδιάμεσα στάδια, το χαμηλό τεχνολογικό και οργανωτικό επίπεδο, η ανεξέλεγκτη διακίνηση χύμα προϊόντων και τέλος τα προβλήματα όχλησης ή ρύπανσης που δημιουργούν οι μονάδες επεξεργασίας. Στον πρωτογενή τομέα τα σημαντικότερα προβλήματα του κλάδου εντοπίζονται στις ακανόνιστες από έτος σε έτος, αποδόσεις της ελαιοκαλλιέργειας, στη διάβρωση των εδαφών σε πολλές ορεινές περιοχές, στον ανταγωνισμό στη χρήση νερού με τον τουρισμό, και την παραθεριστική κατοικία σε αρκετές περιοχές, στην αδυναμία των μικρών παραγωγών να αξιοποιήσουν την υψηλή ποιότητα της παραγωγής τους, λόγω έλλειψης γνώσεων, συνεργατικότητας και πιστοποίησης, κ.τ.λ..

Ο υποκλάδος των ελαιοτριβείων αντιμετωπίζει μεγάλα διαρθρωτικά προβλήματα και σοβαρές οργανωτικές και λειτουργικές ανεπάρκειες. Τα περισσότερα ελαιοτριβεία είναι οικογενειακές επιχειρήσεις μικρού μεγέθους με ανεπαρκείς οργανωτικές και λειτουργικές δομές, μικρή παραγωγική δυναμικότητα, χαμηλό τεχνολογικό επίπεδο και το σημαντικότερο, αδυναμία να ανταποκριθούν στις προδιαγραφές ποιότητας, υγιεινής, ασφάλειας και προστασίας του περιβάλλοντος, που απαιτούνται από την αγορά και το θεσμικό πλαίσιο για την προστασία του καταναλωτή και του περιβάλλοντος. Σύμφωνα με έρευνα της Εθνικής Διεπαγγελματικής Οργάνωση Ελαιολάδου & Ελιάς (ΕΔΟΕΕ) το 29,4% των ελαιοτριβείων λειτουργεί λιγότερο από 70 ημέρες το χρόνο, το 42,8% από 70 έως 90 ημέρες και μόλις το 21,8% πάνω από 100. Το 45,2 % των ελαιοτριβείων απασχολεί μέχρι 3 άτομα και μόλις το 20,7 % πάνω από 10 άτομα, ενώ το 95% των απασχολούμενων είναι ανειδίκευτοι. Από την ανάλυση νεκρού σημείου προκύπτει ότι η βιωσιμότητα ενός ελαιοτριβείου μπορεί να επιτευχθεί για παραγωγή μεγαλύτερη των 252 τόνων ελαιολάδου, επίπεδο που τα περισσότερα ελαιοτριβεία της Ελλάδας δεν το προσεγγίζουν ακόμη και τις καλύτερες χρονιές.

(Πηγή: Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Αθηνών – Μελέτη για το Ελληνικό Ελαιολάδο)

Διάθεση προϊόντων

Η διάθεση του ελαιολάδου και των παραγώγων του (έξτρα παρθένο, παρθένο, εξευγενισμένο, πυρηνέλαιο κ.τ.λ.) παραδοσιακά γίνεται από τους παραγωγούς σε συσκευαστήρια/ τυποποιητήρια και ακολούθως στους καταναλωτές είτε με απευθείας διάθεση του παραγωγού/συσκευαστή ή μέσω υπεραγορών. Οι δύο πίνακες στη σελίδα 7 και 21 περιλαμβάνουν τις τιμές διάθεσης ανά λίτρο και αφορούν τις τιμές του παραγωγού (πίνακας 1, σελ. 7) (π.χ. 2,52€/lt), ενώ στον πίνακα του παραρτήματος Α' (σελ. 21) περιλαμβάνονται οι τιμές διαφόρων τύπων ελαιολάδου στις έξι μεγαλύτερες αλυσίδες υπεραγορών στην Ελλάδα.

Εξαγωγές Ελαιολάδου

Η συμβολή του ελαιολάδου στις συνολικές εξαγωγές της Ελλάδας είναι περίπου το 1,5% κατά αξία. Στην ενότητα αυτή εξετάζονται οι εξαγωγές του ελαιολάδου και του παρθένου ελαιολάδου χωριστά κατά γεωγραφική ζώνη αλλά και κατά χώρα προορισμού, καθώς επίσης και η οριακή σημασία των αντίστοιχων εισαγωγών.

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται οι συνολικές εξαγωγές ελαιολάδου για τη περίοδο 2007 / 2011:

ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ					
Έτος	Εξαγωγές		Αξία Μονάδας		Μερίδιο % στο Σύνολο των Εξαγωγών
	Αξία ('000 €)	Όγκος (τόνοι)	Χιλ.€/τόνο	Μεταβολή % ως προς 2007	
2007	306.783	117.969	2,601	-	1,78%
2008	258.545	96.041	2,973	3,5%	1,49%
2009	243.046	107.613	2,259	-13,15%	1,69%
2010	236.620	108.062	2,190	-15,80%	1,46%
2011	248.876	112.657	2,209	-15,05%	1,01%
Μέσος Όρος	258.774	108.468	2,39	-10,1%	1,49%

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Κέντρο Εξαγωγικών Ερευνών και Μελετών

Ο μέσος όρος των εξαγωγών ελαιολάδου για την 5ετία (2007-2011) ανέρχεται στους 108,5 χιλ. τόνους, αξίας 258,8 εκατ. €. Η μοναδιαία αξία κατά μέσο όρο ανέρχεται σε 2,39 χιλ € ανά τόνο και παρατηρείται μείωση της αξίας αυτής κατά περίπου 10% ως προς το 2007. Στους επόμενους πίνακες καταγράφονται οι ελληνικές εξαγωγές κατά γεωγραφική περιοχή καθώς και οι βασικές χώρες προορισμού αυτών των εξαγωγών για το 2011.

Βασικές Χώρες εξαγωγών για το Ελληνικό Ελαιόλαδο: 2011					
Χώρα	Αξία		Ποσότητα		Αξία Μονάδας (€/kg)
	('000 €)	% Μερίδιο	Τόνοι	% μερίδιο	
Ιταλία	151.597	60,9%	80.908	71,8%	1,874
Γερμανία	21.464	8,6%	5.796	5,1%	3,703
Η.Π.Α	10.463	4,2%	3.204	2,8%	3,266
Καναδάς	8.442	3,4%	2.554	2,3%	3,305
Ρωσία	6.478	2,6%	1.622	1,4%	3,994
Κίνα	6.457	2,6%	1.941	1,7%	3,327
Αυστραλία	3.694	1,5%	1.173	1,0%	3,149
Αγγλία	3.592	1,4%	1.187	1,1%	3,026
Ελβετία	2.822	1,1%	565	0,5%	4,995
Βουλγαρία	2.769	1,1%	1.310	1,2%	2,114
Ολλανδία	2.400	1,0%	1.258	1,1%	1,908
Ισπανία	2.107	0,8%	2.591	2,3%	0,813
Κύπρος	1.904	0,8%	642	0,6%	2,966
Σουηδία	1.837	0,7%	497	0,4%	3,696
Αυστρία	1.823	0,7%	429	0,4%	4,249
Γενικό Σύνολο	248.876	100,0%	112.657	100,0%	

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Κέντρο Εξαγωγικών Ερευνών και Μελετών

Παρατηρείται ότι, ο κύριος όγκος των ελληνικών εξαγωγών ελαιολάδου κατευθύνεται προς τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (85%) με μέση αξία 2,025 €/kg. Από τις χώρες προορισμού το μεγαλύτερο μερίδιο και σε μεγάλη απόσταση από τις άλλες χώρες εξάγεται στην Ιταλία με 80.908 τόνους (71,8%) αξίας 151.597.000 € (μέση μοναδιαία αξία 1,874 €/kg).

Η Ελλάδα, είναι ο 3^{ος} μεγαλύτερος παραγωγός ελαιολάδου στον κόσμο, εξάγοντας το 60% περίπου της παραγωγής χύδην στην Ιταλία, το οποίο μετά συσκευάζεται και εξάγεται ως ιταλικό προϊόν. (Πηγή: *McKinsey & Company Διεθνής εταιρεία συμβούλων*)

Με τον τρόπο αυτό, όμως, χάνει προστιθέμενη αξία που ανέρχεται σε €1 το κιλό, και που εκμεταλλεύεται η Ιταλία, εξάγοντας και πάλι το ελαιόλαδο συσκευασμένο. Η κατάσταση αυτή οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στο γεγονός ότι μέχρι σήμερα η έμφαση των ελαιοπαραγωγών έχει δοθεί στην εγχώρια αγορά, καθώς ο μεγάλος αριθμός των μικρών παραγωγών απευθύνεται εύκολα και άμεσα στον Έλληνα τον μεγαλύτερο καταναλωτή ελαιόλαδου στον κόσμο.

Δεν είναι τυχαίο ότι σχεδόν το ήμισυ της συνολικής εγχώριας κατανάλωσης καλύπτεται από το «χύμα» ελαιόλαδο, το οποίο πωλείται «χέρι με χέρι», χωρίς οργανωμένα δίκτυα και κανάλια διανομής, χωρίς ανάγκη τυποποίησης, χωρίς ελέγχους και χωρίς φόρους.

Η καθιερωμένη αυτή πρακτική στην Ελλάδα ασκεί έντονες πιέσεις και αθέμιτο ανταγωνισμό στις μονάδες τυποποίησης και στερεί πόρους από εκείνες τις επενδύσεις (marketing, δίκτυα διανομής κτλ) που θα προωθούσαν την (περισσότερο αποδοτική) εξαγωγική δραστηριότητα του κλάδου.

Εξαγωγές παρθένου ελαιολάδου

Η Ελλάδα είναι, η μεγαλύτερη εξαγωγική χώρα παρθένου ελαιολάδου και κατέχει σημαντική θέση στη παγκόσμια αγορά. Το παρθένο ελαιόλαδο συμβάλλει σημαντικά στις συνολικά διαμορφούμενες εξαγωγές ελαιολάδου και κατέχει υπολογίσιμο μερίδιο στο σύνολο των εξαγωγών της Ελλάδας που αγγίζει κατά μέσο όρο το 1,28% κατά τη τελευταία πενταετία. Η σημαντικότητα του παρθένου ελαιολάδου καταδεικνύεται στο πίνακα που ακολουθεί όπου παρουσιάζεται η συμβολή του τόσο στο σύνολο του εξαγωγίμου ελαιολάδου όσο και στο σύνολο των εξαγωγών της Ελλάδας.

Σημειώνεται ότι οι εξαγωγές παρθένου ελαιολάδου για τη πενταετία 2007-2011, ανέρχονται κατά μέσο στους 80 χιλ. τόνους, που αποτελούν το 73,2% των συνολικών εξαγωγών ελαιολάδου ενώ η αντίστοιχη αξία τους ανέρχεται στα 220,3 εκατ. € που αποτελεί το 85,1% της συνολικής αξίας των εξαγωγών του ελαιολάδου. Η μέση μοναδιαία αξία ανέρχεται σε 2,78 €/kg και είναι κατά 16,2% μεγαλύτερη από την αντίστοιχη του κοινού ελαιολάδου.

Εξαγωγές Παρθένου Ελαιόλαδου					
Έτος	Εξαγωγές		Αξία Μονάδας		Μερίδιο % στο σύνολο Εξαγωγών
	Αξία ('000 €)	Όγκος (τόνοι)	000 €/kg	Μεταβολή % ως προς 2007	
2007	261.709	86.685	3,019	-	1,52%
2008	220.050	70.658	3,114	3,2%	1,27%
2009	210.430	82.952	2,537	-15,98%	1,46%
2010	197.981	75.377	2,627	-13,00%	1,22%
2011	211.147	81.444	2,593	-14,13%	0,93%
Μέσος Όρος	220.263	79.423	2,78	-10,0%	1,28%
% Παρθένο/Ελαιόλαδο	85,1%	73,2%	-	-	-

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Κέντρο Εξαγωγικών Ερευνών και Μελετών

Ο επόμενος πίνακας αποτυπώνει τις Ελληνικές εξαγωγές Παρθένου ελαιολάδου κατά γεωγραφική περιοχή.

Ελληνικές Εξαγωγές Παρθένου Ελαιολάδου 2011 κατά Γεωγραφική Περιοχή					
Περιοχή	Αξία		Ποσότητα		Αξία Μονάδας ('000 €/kg)
	('000 €)	% μερίδιο	τόνοι	% μερίδιο	
Ο.Ο.Σ.Α.	187.743	88,9%	74.751	91,8%	2,512
Ε.Ε.(25)	162.295	76,9%	67.868	83,3%	2,391
Ε.Ζ.(15)	159.508	75,5%	67.028	82,3%	2,380
Βόρεια Αμερική	18.148	8,6%	5.240	6,4%	3,463
Λοιπές Αναπτυγμένες Χώρες	5.169	2,4%	1.419	1,7%	3,643
Λοιπές Χώρες ΟΟΣΑ	3.553	1,7%	703	0,9%	5,054
Βαλκανικές χώρες	2.962	1,4%	1.276	1,6%	2,321
Χώρες CIS	7.598	3,6%	1.809	2,2%	4,200
ΆΛΛΕΣ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ					
Βόρεια Αφρική & Μέση Ανατολή	735	0,3%	220	0,3%	3,341
Χώρες Αφρικής (εκτός Ν.Αφρική)	1.068	0,5%	268	0,3%	3,985
Λοιπές Αφρικής	108	0,1%	34	0,0%	3,176
Νοτιοανατολική Ασία	1.566	0,7%	452	0,6%	3,465
Λοιπές Ασίας	5.979	452,0%	1.663	2,0%	3,595
Λατινική Αμερική	1.533	2,8%	391	0,5%	3,921
Λοιπές χώρες	433	0,2%	101	0,1%	4,287
Σύνολο	211.147	100,0%	81.444	100,0%	

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Κέντρο Εξαγωγικών Ερευνών και Μελετών

Παρατηρείται ότι και για το συγκεκριμένο προϊόν το μεγαλύτερο μέρος των εξαγωγών, κατευθύνεται σε χώρες του Ο.Ο.Σ.Α. καθώς σε αυτές εξάγεται το 88,9% της συνολικής αξίας των εξαγωγών του παρθένου ελαιολάδου για το έτος 2011. Σε σχέση με την εξαγόμενη σχετική ποσότητα, αυτή ανέρχεται σε 74,7 χιλ. τόνους που αντιστοιχεί στο 91,8% της συνολικά εξαγόμενης ποσότητας παρθένου ελαιολάδου. Η μοναδιαία αξία του παρθένου ελαιολάδου με προορισμό τις χώρες του Ο.Ο.Σ.Α., που αντιστοιχεί σε 2,512€/kg, παρουσιάζεται μειωμένη κατά περίπου 3% σε σχέση με την συνολική που αγγίζει τα 2,593€/kg.

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται οι βασικές εξαγωγικές χώρες για το ελληνικό παρθένο ελαιολάδο, ως προς την αξία, την ποσότητα, καθώς και ως προς την μοναδιαία αξία.

Βασικές Εξαγωγικές Χώρες για το Ελληνικό Παρθένο Ελαιόλαδο 2011					
Χώρα	Αξία		Ποσότητα		Αξία Μονάδας ('000 €/kg)
	('000 €)	% μερίδιο	Τόνοι	% μερίδιο	
Ιταλία	131.278	62,2%	59.350	72,9%	2,212
Γερμανία	17.826	8,4%	4.734	5,8%	3,766
Η.Π.Α	9.775	4,6%	2.756	3,4%	3,547
Καναδάς	8.275	3,9%	2.460	3,0%	3,364
Ρωσία	6.012	2,8%	1.385	1,7%	4,341
Κίνα	5.895	2,8%	1.644	2,0%	3,586
Αυστραλία	3.425	1,6%	1.054	1,3%	3,250
Ελβετία	2.815	1,3%	563	0,7%	5,000
Αγγλία	2.450	1,2%	731	0,9%	3,352
Ολλανδία	1.892	0,9%	694	0,9%	2,726
Ιαπωνία	1.640	0,8%	338	0,4%	4,852
Βουλγαρία	1.617	0,8%	605	0,7%	2,673
Σουηδία	1.491	0,7%	354	0,4%	4,212
Βραζιλία	1.381	0,7%	346	0,4%	3,991
Ουκρανία	1.373	0,7%	370	0,5%	3,711
Γενικό Σύνολο	197.145	93,4%	77.384	95,0%	

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Κ.Ε.Ε.Μ.

Όπως παρατηρείται και στο προϊόν αυτό, η Ιταλία απορροφά το μεγαλύτερο μέρος των εξαγωγών με τα μερίδιά της να αγγίζουν το 62,2% της αξίας και το 73% της ποσότητας του συνολικά εξαγωγίμου παρθένου ελαιόλαδου. Σημειώνεται τέλος, ότι η μοναδιαία αξία αυτών των εξαγωγών προς την Ιταλία ανέρχεται το 2011 σε 2,212€/kg, μειωμένη κατά 15% περίπου της συνολικής που ανέρχεται στα 2,593€/kg.

3. Εισαγωγές Ελαιολάδου και Παρθένου Ελαιολάδου

Η Ελλάδα πραγματοποιεί κάποιες εισαγωγές ελαιόλαδου που αντιστοιχούν μόλις στο 4% των σχετικών εξαγωγών. Στο πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται οι σχετικές εισαγωγές σε αξία και ποσότητα για τα έτη 2007-2011.

Εισαγωγές Ελαιολάδου										
Χώρα	Αξία ('000 €)					Ποσότητες (τόνοι)				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
Ισπανία	3.447	2.194	2.016	6.129	3.198	1.378	846	1.052	3.300	1.939
Ιταλία	10.417	4.082	6.951	4.835	3.067	4.727	1.763	4.282	3.167	2.209
Βουλγαρία	37	162	154	343	470	30	143	191	204	380
Κύπρος	225	10	32	265	192	55	3	25	67	78
Μάλτα	0	0	0	0	166	0	0	0	0	82
Ιράκ	0	0	0	0	44	0	0	0	0	16
Γερμανία	159	398	435	1.588	31	98	25	487	1.773	10
Γαλλία	0	7	1	16	18	0	1	0	2	3
Αγγλία	247	29	11	14	15	101	9	6	5	6
Ολλανδία	0	1	2	11	8	0	0	1	7	4
Βέλγιο	4	3	0	0	6	0	1	0	0	1
Σουηδία	14	0	0	0	4	7	0	0	0	0
Φινλανδία	0	0	0	0	3	0	0	0	0	1
Πολωνία	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1
Δημοκρατία Τσεχίας	0	0	0	0	2	0	0	0	46	1
<i>Σύνολο (15 χώρες)</i>	14.550	6.886	9.602	13.201	7.226	6.396	2.791	6.044	8.571	4.728

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Κ.Ε.Ε.Μ.

Η Ιταλία και η Ισπανία αποτελούν τις κύριες χώρες εισαγωγής ελαιολάδου τόσο σε αξία όσο και σε ποσότητα. Αξίζει ωστόσο να παρατηρηθεί το γεγονός ότι οι εισαγωγές αυτές φθίνουν σταδιακά και πιο συγκεκριμένα, ενώ το 2007 ήταν 14,6 εκατ. το 2011 μειώθηκαν στα 7,2 εκατ. €. Αντίστοιχα η σχετική ποσότητα το 2007 ήταν 6,4 χιλ. τόνους και σταδιακά το 2011 μειώθηκαν κατά 27% φθάνοντας τους 4,7 χιλ. τόνους,

Οι εισαγωγές Παρθένου Ελαιολάδου είναι ιδιαίτερα μικρές και φθάνουν το 2011 τους 1.251 τόνους, αποτελούν δε το 26,4% του συνόλου των εισαγωγών ελαιολάδου.

Εισαγωγές Παρθένου Ελαιολάδου										
Χώρα	Αξία ('000 €)					Ποσότητες (τόνοι)				
	2007	2008	2009	2010	2011	2007	2008	2009	2010	2011
Ιταλία	2.991	2.184	1.749	1.021	976	1.105	848	824	566	587
Ισπανία	2.110	1.335	233	1.543	741	790	502	118	811	397
Κύπρος	204	10	32	262	192	49	3	25	86	79
Μάλτα	0	0	0	0	166	0	0	0	0	82
Βουλγαρία	0	134	100	222	94	0	122	119	188	84
Γερμανία	159	78	432	1.573	31	98	20	486	1.768	10
Ιράκ	0	0	0	0	28	0	0	0	0	7
Γαλλία	0	4	0	6	7	0	1	0	0	1
Βέλγιο	4	3	0	0	6	0	1	0	0	1
Ολλανδία	0	1	0	2	5	0	0	0	0	1
Φινλανδία	0	0	0	0	3	0	0	0	0	1
Πολωνία	0	0	0	0	2	0	0	0	0	1
Δημοκρατία Τσεχίας	0	0	0	121	2	0	0	0	39	1
Αγγλία	100	26	8	10	1	26	7	2	2	0
Παναμάς	16	0	0	0	0	4	0	0	0	0
<i>Υποσύνολο (15 χώρες)</i>	5.584	3.775	2.554	4.760	2.254	2.072	1.504	1.574	3.441	1.251
ΣΥΝΟΛΟ	5.600	3.884	2.718	4.779	2.253	2.077	1.528	1.617	3.449	1.251

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Κ.Ε.Ε.Μ.

Στον επόμενο πίνακα καταγράφεται η μοναδιαία αξία του εισαγόμενου παρθένου ελαιόλαδου, όπου παρατηρείται ότι είναι ιδιαίτερα μειωμένη (το λιγότερο 30%) από αυτή των εξαγόμενων, γεγονός που συμβαίνει αντίστοιχα και για όλα τα ελαιόλαδα.

Σύμφωνα με πληροφορίες της αγοράς αλλά και με απόψεις εκπροσώπων του κλάδου αυτό συμβαίνει, διότι οι ποσότητες αυτές, χρησιμοποιούνται για την ανάμιξη τους με εγχώρια ελαιόλαδα, με τελικό αποτέλεσμα την επιτυχή παραγωγή στο τελικό προϊόν.

Εισαγωγές Παρθένου Ελαιόλαδου Αξία Μονάδας					
Χώρα	'000 €/τόνο				
	2007	2008	2009	2010	2011
Ιταλία	2,71	2,58	2,12	1,80	1,66
Ισπανία	2,67	2,66	1,97	1,90	1,87
Κύπρος	4,16	3,33	1,28	3,91	2,46
Μάλτα	-	-	-	-	2,02
Βουλγαρία	-	1,10	0,84	1,18	1,12
Γερμανία	1,62	3,90	0,89	0,89	3,10
Ιράκ	-	-	-	-	4,00
Γαλλία	-	4,00	-	-	7,00
Βέλγιο	-	3,00	-	-	6,00
Ολλανδία	-	-	-	-	5,00
Φινλανδία	-	-	-	-	3,00
Πολωνία	-	-	-	-	2,00
Δημοκρατία Τσεχίας	-	-	-	3,10	2,00
Αγγλία	3,85	3,71	4,00	5,00	-
Παναμάς	4,00	-	-	-	-
<i>Υποσύνολο (15 χώρες)</i>	<i>2,69</i>	<i>2,51</i>	<i>1,62</i>	<i>1,38</i>	<i>1,80</i>
ΣΥΝΟΛΟ	2,70	2,54	1,68	1,39	1,80

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων Κ.Ε.Ε.Μ.

4. Εισαγωγές από Κύπρο

Οι εισαγωγές της Ελλάδας από την Κύπρο που αφορούν σε Ελαιόλαδο και παράγωγα του μέχρι και το 2009 και μετά το 2012 ήταν ανύπαρκτες. Μόνο κατά την περίοδο 2010 - 2011 όπως φαίνεται και στον πιο κάτω πίνακα η Κύπρος ξεκίνησε τις εξαγωγές ελαιολάδου με μικρές ποσότητες. Η κατάσταση αυτή είναι απόρροια ίσως της πληθώρας Ελληνικού ελαιολάδου στην αγορά, καθώς και της οικονομικής κρίσης που μαστίζει τις Μεσογειακές χώρες.

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ ΤΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ		
	ΑΞΙΑ ΣΕ ΕΥΡΩ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΣΕ ΚΙΛΑ
2010	312.658	86.445
2011	194.396	78.629

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία

Όπως φαίνεται και στον πιο πάνω πίνακα η τιμή του κιλού το 2010 ήταν 3,62 € και το 2011 έπεσε στα 2,47. Η τιμή εξαγωγής του Κυπριακού ελαιολάδου το 2011 μειώθηκε αλλά δεν πλησίασε την τιμή του Ελλαδίτη παραγωγού, ο οποίος εξήγαγε μόλις στα 2,0 € ανά κιλό στους μεγάλους εισαγωγείς π.χ. Ιταλία, Γερμανία και Αμερική.

- Προβλήματα

Ο Κύπριος παραγωγός αντιμετωπίζει αρκετά προβλήματα στις εξαγωγές ελαιολάδου και παραγώγων του στην Ελλάδα και σε αντίστοιχες ελαιοπαραγωγικές χώρες όπως Ιταλία και Ισπανία, διότι έχει περιορισμένη παραγωγή, η οποία ως επί το πλείστον εξυπηρετεί την εγχώρια αγορά και επιβαρύνεται με μεγάλο μεταφορικό και αποθηκευτικό κόστος. Ως γεγονός καθιστά αδύνατη την ανταγωνιστικότητα του με χώρες όπως την Ελλάδα και γι' αυτό το λόγο θα πρέπει να γίνει πιο ανταγωνιστικός στις τιμές πώλησης του προϊόντος.

Πιο κάτω παρατίθενται τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο Κύπριος παραγωγός ελαιολάδου:

- Υψηλό κόστος παραγωγής τόσο σε επίπεδο πρωτογενούς παραγωγής, όσο και σε επίπεδο μεταποίησης. Υψηλή εξάρτηση του εισοδήματος των παραγωγών ελαιολάδου από επιδοτήσεις,
- Διαρθρωτικά προβλήματα κλάδου όπως μικρό μέγεθος εκμεταλλεύσεων, ανεπαρκής οργάνωση, μέτριο τεχνολογικό επίπεδο,
- Μη ύπαρξη ισχυρών δικτύων διανομής στις διεθνείς αγορές,
- Μη ύπαρξη στρατηγικού εξαγωγικού marketing για το Κυπριακό Ελαιόλαδο,
- Υψηλή τιμή, που αντικατοπτρίζει μεν την ανώτερη ποιότητά του, κάτι όμως που δεν έχει εμπεδωθεί στην συνείδηση των ξένων καταναλωτών,
- Χαμηλά μερίδια τυποποιημένων ή επώνυμων προϊόντων στη διεθνή αγορά και υψηλή εξάρτηση των εξαγωγών χύμα ελαιολάδου από την Ιταλία,
- Επιδείνωση της οικονομικής κρίσης και των επιπτώσεων της στα χρηματοοικονομικά των επιχειρήσεων του κλάδου. Μείωση της κατά κεφαλήν κατανάλωσης και πιθανότητα μεγαλύτερης στροφής σε σπορέλαια λόγω μείωσης του διαθέσιμου εισοδήματος,
- Αύξηση του ανταγωνισμού μακροπρόθεσμα, από τρίτες χώρες που επιχειρούν να αναπτύξουν τον ελαιοκομικό κλάδο με στόχο την κάλυψη της εγχώριας τους ζήτησης ή της εξαγωγές.

5. Εισαγωγείς - Αντιπρόσωποι Κυπριακών προϊόντων στην Ελλάδα

1. TROODOS

Υδάσπου & Σειλιστρίας 22-26, 157 72 Ζωγράφου - Αθήνα
Τηλ.: 210-7759033 Φαξ: 210-7759604 info@troodos.gr
www.troodos.Rr Υπεύθυνος: Ανδρέας Τζιωνής

Εισαγωγές τροφίμων - ποτών

2. ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΤΣΙΑΡΤΑΣ

Αποστολοπούλου & Σφακτηρίας 23, 152 31 Κ. Χαλάνδρι-
Αθήνα Τηλ.: 210-6746163, Φαξ: 210-6777431
stsiarta@otenet.gr

Εισαγωγές κρασιών

3. ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΨΟΥΛΗΣ

βήρων 7-9 Πλατεία Αμερικής 112 53 Τηλ.: 6977 264346
Φαξ: 210 9431706

Εισαγωγές χαλλουμιού

4. ΕΙΣΑΓΕΞ" - ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΑΛΛΗΣ & ΣΙΑ ΟΕ

Κόνιαρη 45 & Λεωφ. Αλεξάνδρας 158 ΤΚ 11471 Τηλ.: 210- 6427111
Φαξ: 210- 6465741
isagex@otenet.gr

Υπεύθυνος: Αθανάσιος Μάλλης

Εισαγωγές τροφίμων

5. ΒΙΟΤΥΡ ΑΕΒΕ

Θέση Αλωνίστρα ΒΙΟΠΑ ΠΟΚΑ Κορωπί ΦΑΕΕ Αθηνών Τηλ.: 210 6620616 Φαξ :
210 6620619

www.viotyr.gr info@biotyr.gr

Υπεύθυνος: Θωμόπουλος Πέτρος

Εισαγωγές χαλλουμιού

6. EUROFOODS S.A.

Θησέως 4,151 24 Μαρούσι Αθήνα Τηλ.: 210-8020875, 210-8054404 Φαξ: 210-
8025116

Εισαγωγές χαλλουμιού

7. ΔΗΜΗΤΡΑ ΣΠΥΡΟΓΛΟΥ

Πολιτικά Χαλκίδας 34400 Εύβοια
Τηλ.-Φαξ: 22280 31174 Κιν.: 6979 118637

Εισαγωγές χαρουπόμελου και παραγώγων χαρουπιού

8. Α. ΣΑΜΟΥΡΗ & ΣΙΑ ΕΕ

Ηούς 114 Κάτω Πετράλωνα Τηλ.: 210 3479639 info@samouri.gr Υπεύθυνη:
Αριάννα Σαμούρη

Εισαγωγές αρτοποιημάτων - κρουτόν

9. ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

10. Φιλίππου 49, Πλ. Άθωνος Θεσ/νικη Τηλ.: 2310 257503 Φαξ: 2310 222157

www.to-ellinikon.gr

e-mail: pantaleo@otenet.gr

Εισαγωγές βοτάνων & φυτικών προϊόντων

11. QUATTRO ΕΠΕ

Ειρήνης & Αγίου Γεωργίου 19600 Μάνδρα Αττικής Τηλ.: 210 5557802 Φαξ: 210 5557125

Quattro.ae@Rmail.com Υπεύθυνος: Νίκος Ζαχαρόπουλος

Εισαγωγές κρασιών

12. Δ. ΣΠΑΘΟΥΛΑ & ΣΙΑ ΟΕ

Αγίας Άννης 16, Ρέντης 182 33 Τηλ.: 210 4934710-11 Φαξ: 210 4934712

contact@spathoula.Rr Υπεύθυνη: Λογοθέτη Ιωάννα

Εισαγωγές χαλλουμιού

13. ΔΑΜΑ ΕΠΕ

Κεντρική Λαχαναγορά Αθηνών

Οδός Α1-Α3

Άγιος Ιωάννης Ρέντης

Συσκευαστήριο : ΒΙΟΠΑ Κερατέας Θέση Δίγλιζα - Βένιζα

Τηλ.: 210 4832640/ 22990 66684

Φαξ: 210 4833971/ 22990 66686

www.dama.com.Rr

info@dama.com.Rr

Υπεύθυνος: Παναγάκος Γεώργιος

Εισαγωγές φρούτων και λαχανικών

14. ΑΡΓΥΡΙΟΣ ΔΗΜ. ΚΟΚΚΩΝΗΣ

Ανθηρού 12 -ΤΚ 174 55 Άλιμος Τηλ/φαξ: 210 9811400 Κιν.: 697732284

kokkonisa@yahoo.gr

Εισαγωγές χαλλουμιού

1. ΒΙΟΥΓΕΙΑ ΕΠΕ

Μενεξέδων 9, Κ. Κηφισιά ΤΚ 145 64

Τηλ.: 210 2848522, 8073616 / Κίν.: 6936888527

Φαξ: 210 2823379

www.bioygeia.gr

info@bioygeia.gr

leo-stra@otenet.gr

Υπεύθυνος: Λεωνίδα Σχρατιδάκης

Εισαγωγές χαρουπόμελου και παραγώγων χαρουπιού

6. Χρήσιμοι Σύνδεσμοι

- ο Κέντρο Εξαγωγικών Ερευνών και Μελετών (www.pse.gr)
- ο Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εξαγωγέων (www.pse.gr)
- ο Greek Exports Web portal (www.exporteate.gr)
- ο Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (www.statistics.gr)
- ο Κυπριακή Στατιστική Υπηρεσία (www.mof.gov.cy/cvstat)
- ο Κεντρική Συνεταιριστική Ένωση Παραγωγών Ελαιουργικών προϊόντων (www.eleourgiki.gr)
- ο Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (ΠΑΣΕΓΕΣ) (www.paseges.gr)
- ο Σύνδεσμος Ελαιοκομικών Δήμων Κρήτης (www.sedik.gr)
- ο Agronews - Agrenda (www.aeronews.gr)
- ο Αγροτικά Νέα (www.agrotypos.gr)
- ο Υπουργείο Εξωτερικών Ελλάδας (www.agora.mfa.gov.gr)

7. Βιβλιογραφία - Πηγές

- i. Μελέτη Συλλόγου Μηχανολόγων Μηχανικών-ΠΑΣΕΓΕΣ, τα ελαιотριβεία 1995
- ii. Η Διεθνής Αγορά Ελαιολάδου και οι Ελληνικές Εξαγωγές Υπουργείο Εξωτερικών Β'ΟΕΥ 2008
- iii. Κλαδική Μελέτη Ελαιολάδο- Πυρηνέλαιο ICAP Μάιος 2007
- iv. Η αγορά ελαιολάδου στη Λ.Δ.Κίνας Ελληνική Πρεσβεία στο Πεκίνο 2009
- v. Συνοπτική Κλαδική Μελέτη Ελαιολάδο- Πυρηνέλαιο ICAP Μάιος 2011
- vi. Κλαδική Μελέτη Ελαιολάδο ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ Σεπτέμβριος 2011
- vii. Κλαδική Μελέτη Παραγωγή Ελαιολάδου, Τράπεζα Πειραιώς, Νοέμβριος 2011
- viii. Άξιον Αγροτική περ. Ελιά & Ελαιολάδο τ.80 Απρίλιος-Ιουν. 2012
- ix. Πανελλήνιος Σύνδεσμος Εξαγωγέων – Κέντρο Εξαγωγικών Ερευνών και Μελετών (ΚΕΕΜ)
- x. Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ)
- xi. Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου (International Olive Council- IOC)
- xii. Σύνδεσμος Ελαιοκομικών Δήμων Κρήτης (ΣΕΔΗΚ)
- xiii. McKinsey & Company –Διεθνής εταιρεία Συμβούλων με έδρα τη Ν. Υόρκη
- xiv. Eurostat
- xv. *Accountancy Data Network (F.A.D.N.)-Λογιστική πληροφόρηση για την Κ.Α.Π.*
- xvi. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος –Ε.Ο.Π. Οργανισμός της Ε.Ε. με βασικό καθήκον την παροχή έγκυρης, ανεξάρτητης πληροφόρησης για το περιβάλλον.
- xvii. Financial Times – 28/05/2012

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄

Λιανικές τιμές ελαιολάδου

ΠΡΟΪΟΝΤΑ	 ΑΛΦΑ-ΒΗΤΑ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε	 Ι. και Σ. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Α.Ε.Ε	 ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΜΑΣΟΥΤΗΣ Α.Ε ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ	 ΑΦΟΙ ΒΕΡΟΠΟΥΛΟΙ ΑΕΒΕ	 METRO ΑΕΒΕ	 CARREFOUR ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΕΧΤΡΑ ΠΑΡΘΕΝΟ 1LTΦ/ΠΛΑΣΤ ΑΒ	4.75					
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ 5LT ΑΒ	17.65					
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΜΙΝΕΡΒΑ 2lt	8.88	8.9	9.54	10.74	9.61	9.5
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ 3LT ΑΒ	9.85					
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΠΑΡΘΕΝΟ SPAR 2LT				9.8		
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ CARREFOUR 1LT						3.28
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΠΑΡΘΕΝΟ SPAR 1LT				4.92		
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ CARREFOUR 2LT						6.48
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ CARREFOUR 5LT						15.89
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΑΛΤΙΣ 1lt	4.92	4.92	5.18	5.23	4.91	5.18
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΕΞ.ΠΑΡΘΕΝΟ ΒΟΡ.ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ 5lt		19.8		19.95	22.4	
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΑΛΤΙΣ 2lt	9.64	9.8	9.99	10.3		10.09
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ 2LT ΑΒ	7.56					
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΕΞ.ΠΑΡΘΕΝΟ ΒΟΡ.ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ 2lt		8.3			10.08	
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΦΙΑΛΗ ΠΛΑΣΤ.365 1LT	3.24					
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΕΞ.ΠΑΡΘΕΝΟ ΒΟΡ.ΜΥΛΟΠΟΤΑΜΟΣ 1lt		4.25			5.15	
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΜΙΝΕΡΒΑ 5lt	16.87	16.9	19.27	19.86	16.89	19.68
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ EXTRA ΠΑΡΘΕΝΟ CARREFOUR 1LT						3.69
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΑΝΘΕΛΑ 1LT.		3.82				
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΜΑΡΑΤΑ ΠΟΠ 2L.		9.2				
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ MR GRAND 1L ΦΙΑΛΗ			3.79			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ MR GRAND 5L			16.99			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΑΝΘΕΛΑ 2LT		7.56				

ΠΡΟΪΟΝΤΑ	 ΑΛΦΑ-ΒΗΤΑ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε	 Ι. και Σ. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ Α.Ε.Ε	 ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΜΑΣΟΥΤΗΣ Α.Ε ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ	 ΑΦΟΙ ΒΕΡΟΠΟΥΛΟΙ ΑΕΒΕ	 ΜΕΤΡΟ ΑΕΒΕ	 CARREFOUR ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε
	ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ SPAR 1LT				3.8	
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ MR GRAND 2L ΦΙΑΛΗ			7.55			
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ SPAR 2LT				7.55		
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ ΠΑΡΘΕΝΟ ΧΩΡΙΟ 1lt	5.29	5.34	6.36	5.73	5.59	5.31

(Οι πιο πάνω τιμές καταχωρήθηκαν από το παρατηρητήριο τιμών του Υπουργείου Ανάπτυξης – Ιούλιος 2013, www.e-prices.gr)